

ធម្មតា

ដោយ វុធ លីណូ

ធម្មតា រួមមានរូបថតពណ៌ធម្មជាតិខ្លាតធំចំនួន ៩ ផ្ទាំងព្យួរពីតារាងជារង្វង់ ហើយ ភ្ជាប់ជាមួយនូវសំលេង។ ពីព័រណ៍នេះ ចោទសួរអំពីព្រំដែនរវាង ភាពជាឯកជននិងសាធារណៈ ភាពក្នុងនិងក្រៅ ពីព្រោះរូបដូចគ្នាបង្ហាញនៅខាងក្នុងរង្វង់ផងនិងខាងក្រៅរង្វង់ផង ប៉ុន្តែទំនាក់ ទំនងរវាងអ្នកនិងរូបថតទាំងនេះខុសគ្នា។

រូបថត និងសាច់រឿងនៅក្នុងពិព័រណ៍ ធម្មតា គឺជាលទ្ធផលនៃសិក្ខាសាលាមួយដែល លីណូរៀបចំឡើងជាមួយនិងអ្នកសំរេចចិត្តលទ្ធផលជំនាញម្នាក់ និងបុរសស្រលាញ់បុរស (MSM) ខ្មែរ ចំនួន ៩ នាក់។ ពួកគេបានចែករំលែករឿងរ៉ាវជីវិតផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេក្នុងរយៈពេល ២ ថ្ងៃ ក្នុង គោលបំណងបង្កើតកិច្ចសន្ទនាដ៏ស្និទ្ធស្នាលមួយជាមួយនិងសាធារណជន ស្តីអំពីក្រុមអ្នក ស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា និងអ្នកស្រលាញ់ទាំងពីរភេទ (LGBT)។ ចំណងជើងរបស់ពិព័រណ៍នេះ គឺជាពាក្យដែលតែងតែត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាទូទៅ «ធម្មតា»។

នៅខាងក្រៅរង្វង់អ្នកអាចស្វែងយល់អំពីរូបថតទាំងនេះម្តងមួយៗ។ ពេលនៅក្នុងរង្វង់ រូបថតទាំងអស់សំលឹងមើលមកអ្នកព្រមពេលជាមួយគ្នា។ រូបថតនីមួយៗ មានឧបករណ៍សម្រាប់ ស្តាប់សំលេង ដែលក្នុងនោះបុគ្គលនៅក្នុងរូបថតនិយាយដោយស្មោះត្រង់អំពីជីវិតរបស់គេ។ ការ រៀបចំរូបថតជារង្វង់បែបនេះ តំណាងអោយស្មារតីសហគមន៍ និងដំណើរការនៃសិក្ខាសាលា។ លីណូ បញ្ជាក់ថាសហគមន៍នេះ «នៅមិនទាន់ពេលលេចនៅឡើយទេ»។ មានចន្លោះមួយនៅ ក្នុងរង្វង់ សម្រាប់អ្នកទស្សនាអាចដើរចូលបាន ហើយ «ចន្លោះនេះគឺសម្រាប់អ្នកណាដែលចង់ ចូលរួមចំនែកនៅក្នុងសហគមន៍នេះ»។

នៅចុងបញ្ចប់នៃសិក្ខាសាលា អ្នកចូលរួមទាំង ៩ នាក់ ត្រូវបានស្នើអោយគូរមុខរបស់ គេដោយខ្លួនគេផ្ទាល់ដើម្បីបញ្ជាក់អំពីអត្តសញ្ញាណរបស់គេរៀងៗខ្លួន។ លទ្ធផលទទួលបានគឺ ម៉ាស់ដែលមាននិមិត្តសញ្ញាប្រកបដោយអត្ថន័យ និងមានលក្ខណៈផ្ទាល់ខ្លួនផ្សេងៗដូចជា រូបសត្វ ទេសភាព ទង់ជាតិប្រទេសកម្ពុជា ជាដើម។ មុខមួយមានរូបបែបអរូបនិងរង្វង់ជាច្រើន ដែល សំដៅលើវដ្តនៃជីវិត។ រូបរូបក្ស ដែលជាតួអង្គកាចសាហាវនៅក្នុងរឿងព្រេង គឺតំណាងអោយ ភាពខ្លាចអារបស់សាធារណជនចំពោះក្រុម LGBT។ រូបទង់ជាតិ រំលឹកដល់មោទនភាពជាតិ និងចិត្តសប្បុរសរបស់ខ្មែរ។ និមិត្តសញ្ញាទាំងនេះ បង្ហាញពីទំនងដ៏សម្បូរបែបនៃអត្តសញ្ញាណ របស់ MSM ខ្មែរ។

គម្រោងរបស់លីណូ មានលក្ខណៈសហការគ្នា។ កត្តាចម្បងនៅពេលថតរូបទាំងនេះ គឺ «ដើម្បីអោយអ្នកចូលរួមទាំងនេះក្លាយជាអ្នកបង្កើតរឿងរ៉ាវរបស់គេដោយខ្លួនគេផ្ទាល់ គឺពួកគេ គឺជាសិល្បករ»។ លីណូ មានបំណងផ្តល់បង្ហាញពីបុគ្គលភាពរបស់គូអង្គម្នាក់ៗ ដែលជាផ្នែកមួយ នៃ «សហគមន៍ដូចគ្នាតែមួយ ប៉ុន្តែនៅក្នុងនោះមានភាពសំបូរបែប»។ លីណូ បន្ថែមថា «ខ្ញុំចង់ អោយរូបថតទាំងនេះមានលក្ខណៈសាមញ្ញ ដូចជារូបថតនៅក្នុងលិខិតឆ្លងដែនអញ្ចឹង»។ ការងារ សិល្បៈដំឡើង (Installation) របស់លីណូ គឺជាលិខិតឆ្លងដែនសំរាប់ចូលទៅកាន់រឿងរ៉ាវ និង ជីវិតដ៏ស្មុគស្មាញមួយចំនួន។ អ្នកទស្សនា សិល្បករ និងគូអង្គនៅក្នុងរូបថត ទាំងអស់គ្នាធ្វើ អោយដំណើរការនៃការសហការនេះពេញលេញ។

-- អត្ថបទដោយ វៀត លេ អ្នករៀបចំពិព័រណ៍សិល្បៈឯករាជ្យ អ្នកនិពន្ធ និងសិល្បករ។

Thoamada

Vuth Lyno

Thoamada (ធម្មតា) comprises a suspended circle of nine large-scale color photographic portraits and audio material. The exhibition questions the line between private and public, inner and outer—the same faces appear inside and outside the circle, but your relationship to them differs.

The portraits and stories derive from an intensive workshop with a professional facilitator and nine men who have sex with men (MSM) who exchanged personal stories over two days with the aim to build intimate public dialogue about, and among, LGBT communities. The show's title is a commonly used Khmer expression which means things are natural, habitual, okay—the usual. The participants tell us about their everyday, normal lives.

Outside the circle, you can survey the portraits one by one; inside the circle, all the subjects gaze at you at the same time. A separate earphone accompanies each portrait—each participant talks candidly about his life. The circular installation of the portraits represents the sense of community in the workshop. The artist suggests that this community is “not complete yet.” There is a gap in the circle, a space that allows you to enter—“This space could be for anyone who wishes to be part of it.”

For a closing activity, participants were asked to paint their faces as an expression of their identity. The results are personalized masks with meaningful symbols—an animal, a landscape, the Cambodian flag, and so on. One face is patterned with abstract shapes and circles to refer to the life cycle. The man behind the fierce lion mask notes that unlike lions, he doesn't attack unless provoked. A butterfly—half in color and half in black and white—reveals the joy and sadness we all experience. An asura, a demonic Hindu mythical figure also referred to as a yeak, evokes some of the public fear still associated with LGBT communities. The flag conjures national pride and Khmer kindness. These symbols show the wide range of Khmer MSM identities.

Vuth's project is collaborative. His main concern when taking the photos was “about letting the participants be creators of their own stories, be artists themselves.” The artist aims to capture the individuality of each subject, who is part of a “homogenous yet very diverse group.” He adds, “I wanted the photos to be something simple—passport photos.” Vuth's installation is a passport to complex stories and lives. Together you, the artist, and his subjects make the journey—the collaboration—complete.

—Viet Lê, independent curator, artist, academic

About the Artist

Vuth Lyno (1982, Phnom Penh) uses photographic practices to question and explore ideas of social transformation and national progress. Vuth has a Masters in Social Science (RMIT University, Melbourne, 2009). He is a development worker, the Director of Sa Sa Art Projects, Phnom Penh (www.sasaart.info) and has co-curated numerous exhibitions and events in Cambodia.

ធម្មតា
ដោយ វុធ លីណូ

Thoamada
Vuth Lyno

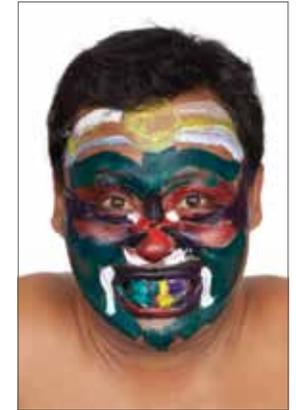
17 May - 12 June 2011

Sou Pov, 2011
Digital C-Print
60x90cm

Chan Roth, 2011
Digital C-Print
60x90cm

Yeak, 2011
Digital C-Print
60x90cm

Thoamada, 2011